

سوالات تستی درس هفتم علوم و فنون ادبی (پرواز)

۱ - «سلجوقی دوم و خوارزمشاهیان» - «سبک عراقی» به ترتیب با کدام نثر پارسی مطابقت دارد؟

① نثر ساده - نثر فنی ② نثر مرسل - نثر مصنوع

③ نثر فنی - نثر مصنوع ④ نثر فنی - نثر مرسل

۲ - براساس طبقه بندی سبک ها تمام موارد کدام گزینه صحیح است؟

الف) براساس نام شاعر مانند سبک فردوسی؛ نظریه پرداز: ارسطو

ب) سبک دوره مشروطه: به تناسب حوزه جغرافیایی و تاریخی؛ نظریه پرداز: ملک الشعرای بهار

ج) سبک عامیانه: به تناسب مخاطب؛ نظریه پرداز: ارسطو

د) سبک فلسفی: به تناسب موضوع و نوع؛ نظریه پرداز: ارسطو

ه) سبک علمی: به تناسب قلمرو دانشی؛ نظریه پرداز: ملک الشعرای بهار

① ب - د - ه ② الف - ب - ج ③ ب - ج - د ④ الف - ب - د

۳ - همه ابیات به جز از نظر فکری با سبک خراسانی مطابقت دارند.

① به نام خداوند جان و خرد ② کزین برتر اندیشه برنگذرد

③ نیک بخت آن کسی که داد و بخورد ④ شوربخت آن که او نخورد و نداد

⑤ از باغ باد بوی گل آورد بامداد ⑥ وز گل مرا سوی مل سوری پیام داد

⑦ غم زمانه که هیچش کران نمی بینم ⑧ دواش جز می چون ارغوان نمی بینم

۴ - همه موارد به جز بیانگر وضعیت شعر در قرن چهارم و اوایل قرن پنجم است.

① شعر حکمی و اندرزی در این دوره به وجود آمد اما در دوره سلجوقیان به پختگی رسید.

② از ویژگی های شعر این دوره سادگی فکر و روانی کلام است و شاعران بیشتر به واقعیت بیرونی

نظر داشتند.

③ رایج ترین انواع شعر فارسی در این دوره «حماسی»، «مدحی» و «غنایی» بود.

④ شعر حکمی و اندرزی در این دوره به پختگی رسید و کسایی، شیوه ناصر خسرو را در سرودن

قصاید تمام و کمال در این موضوع ادامه داد.

۵ - کدام گزینه از قلمرو فکری سبک خراسانی به دور است؟

- ۱) کنون خورد باید می خوش گوار که می بوی مشک آید از جویبار
۲) چون بناگوش نیکوان شد باغ از گل سیب و از گل بادام
۳) چو شد روز رستم پیوشید گبر نگهبان تن کرد بر گبر بیر
۴) چشم دل باز کن که جان بینی آنچه نادیدنی است آن بینی

۶ - با توجه به قافیه و ردیف، کدام گزینه از سبک خراسانی دورتر است؟

- ۱) مرا بسود و فروریخت هرچه دندان بود نبود دندان لا بل چراغ تابان بود
۲) حاصل کارگه کون و مکان این همه نیست باده پیش آر که اسباب جهان این همه نیست
۳) دانش اندر دل چراغی روشن است وز همه بد بر تن تو جوشن است
۴) اگر سربه سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم
- ۷ - کدام مورد به ترتیب، بیانگر «ویژگی نثر دوره سامانی و ویژگی فکری شعر سبک خراسانی» است؟

- ۱) تفاوت تلفظ برخی از کلمات در مقایسه با زبان امروز - توجه به صفا و پالایش درون در سروده‌های این عصر
۲) به کارگیری لغات کم کاربرد فارسی در مقایسه با دوره‌های بعد - استفاده از قافیه و ردیف‌های بسیار ساده
۳) تکرار فعل یا اسم به حکم ضرورت معنی - غالب بودن روح شادی و نشاط و خوش باشی
۴) آوردن مترادف‌ها و توصیف‌های فراوان - حاکم بودن روح حماسه بر ادبیات این دوره

۸ - کدام بیت خصوصیات فکری سبک خراسانی را شامل نمی‌شود؟

- ۱) شاد زی با سیاه چشمان، شاد که جهان نیست جز فسانه و باد
۲) بسا رساله که در باب اشک ما دریا به دیده بر گهر آبدار بنویسد
۳) چو جانت از جود و رادی کرد یزدان تو بی جان زنده بودن کی توانی؟
۴) بفرمود تا شد زواره برش فراوان سخن راند از لشکرش

- ۹ - همه گزینه‌ها به جز گزینه به ویژگی‌های فکری سبک خراسانی اشاره دارد.
- ۱) با پیچیدگی‌های عرفانی، حکمت و اندیشه‌های فلسفی در نیامیخته است.
- ۲) استفاده از دو نشانه برای یک متمم از ویژگی‌های این سبک است.
- ۳) توصیفات عمدتاً طبیعی، ساده، محسوس و عینی است.
- ۴) روح شادی و نشاط و خوش‌باشی، در شعر غلبه دارد.
- ۱۰ - در ابیات کدام گزینه به ویژگی‌های «فکری شعر سبک خراسانی» به درستی اشاره شده است؟
- الف) مضمون عمده اشعار این سبک، حماسه مدح و اندرز است. - معشوق، عمدتاً زمینی است.
- ب) فکر و کلام ساده است. - کم بودن لغات عربی و لغات بیگانه، در مقایسه با دوره‌های بعد.
- ج) اشعار پندآموز این دوره ساده است. - فکر و کلام ساده است.
- د) بیشتر، روح حماسه بر ادبیات این دوره حاکم است. - شعر واقع‌گرا و توصیفات عمدتاً طبیعی است.
- ه) قافیه و ردیف بسیار ساده است. - روح شادی و نشاط و خوش‌باشی، در شعر غلبه دارد.
- ۱) ب - د - ه ۲) ه - ج - الف ۳) ج - د - ب ۴) د - ج - الف
- ۱۱ - مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟
- ۱) بیدار بخت ما که تو دیدی به خواب رفت
- ۲) آن موجه‌ام که بحر پر آشوب روزگار
- ۳) زهر خند ای دل، که دور گریه مستانه رفت
- ۴) کنون زمانه دگر گشت و من دگر گشتم
- ۵) وان عیش‌های خوش که شنیدی فسانه شد
- ۶) در هر شکست بال دگر می‌دهد مرا
- ۷) روزگار دار و گیر شیشه و پیمانه رفت
- ۸) عصا بیار که وقت عصا و انبان بود
- ۱۲ - توضیح مقابل همه گزینه‌ها به جز در بردارنده ویژگی‌های ادبی ابیات زیر در سبک خراسانی است.
- ۱) دم عقرب بتابید از سر کوه / چنان چون چشم شاهین از نشیمن (استفاده از تشبیه حسی)
- ۲) کار دنیای فریبنده همه تاختن است / پس دنیای فریبنده تازنده متاز (پند و اندرز ساده)
- ۳) سروی شنیده‌ای که بود ماه بار او؟ / مه دیده‌ای که مشک بپوشد کنار او؟ (استفاده از قافیه و ردیف ساده)
- ۴) آن ماه ندانی که ترا دوش چه گفته‌ست؟ / گفته‌ست که ای ماه چرا باده نیاری؟ (استفاده طبیعی و در حد اعتدال از آرایه‌های ادبی)

۱۳ - ویژگی‌های زبانی «سبک خراسانی» در کدام مصراع‌ها مشهود است؟

(الف) به رنج اندر است ای خردمند گنج

(ب) یک است ابلهان را شتاب و شکیب

(ج) چه پرسی کزین پس نبینی تو کام

(د) به فتراک بریست پیچان کمند

(ه) کمان را بمالید رستم به چنگ

۱) الف - ب - د ۲) الف - ج - د ۳) ب - ج - د ۴) ب - ج - ه

۱۴ - کدام ابیات از نظر «ادبی» به شعر سبک خراسانی نزدیک است؟

(الف) دو چشمش به سان دو نرگس به باغ مژه، تیرگی برده از پر زاغ

(ب) همچو معماست فخر و همت او شرح همچو اوستاست فضل و سیرت او زند

(ج) دست و پایش بیوس و مسکن کن زیر آن زلفکان چون شمشاد

(د) مانند پنبه دانه که در پنبه تعبیه است اجرام کوه‌هاست نهان در دهان برف

(ه) مگر که ذات تو جان است کش نداند فهم مگر که وصف تو عقل است کش نیابد ظن

۱) الف - ه - ب ۲) الف - ج - د ۳) ه - ب - ج ۴) ج - ب - الف

۱۵ - با توجه به شعر سبک خراسانی، ویژگی زبانی کدام بیت متفاوت از سایر ابیات است؟

۱) پذیره شدندش بزرگان و شاه کسی کاو به سر بر نهادی کلاه

۲) چو بیدار شد رستم از خواب خوش به کار آمدش باره دستکش

۳) ازو رستم شیردل خیره ماندبر او بر جهان آفرین را بخواند

۴) بدان مرغزار اندرون بنگرید ز هر سو همی بارگی را بدید

۱۶ - ابیات زیر، با کدام بیت قرابت مفهومی دارد؟

«آب جیحون از نشاط روی دوست خنگ ما را تا میان آید همی

ای بخارا شاد باش و دیر زی میر زی تو شادمان آید همی»

۱) این وطن مصر و عراق و شام نیست این وطن جایی است کاو را نام نیست

۲) هوای کوی تو از سر نمی‌رود بیرون غریب را دل سرگشته با وطن باشد

۳) سعدیا حب وطن گرچه حدیثی است درست نتوان مرد به سختی که من اینجا زادم

۴) در بحر، هر که ساخت وطن چون حباب، اسیر! دردسر خرابه ساحل چه می‌کند

۱۷ - توضیح مقابل کدام گزینه با آن مطابقت ندارد؟

- ۱) فاصله گرفتن غزل از عشق زمینی - رواج حس دینی (ویژگی فکری شعر قرن پنجم و ششم)
- ۲) فراوانی ترکیبات نو - کاهش سادگی و روانی کلام (ویژگی زبانی شعر قرن پنجم و ششم)
- ۳) آوردن مترادفات و توصیف‌های فراوان - کاربرد لغات مهجور عربی (ویژگی نثر قرن پنجم و ششم)
- ۴) فراوانی وعظ و اندرز در شعر - به‌کارگیری ردیف‌های فعلی و اسمی دشوار در شعر (ویژگی ادبی شعر قرن پنجم و ششم) ۱۸ - در کدام‌یک از گزینه‌های زیر ویژگی‌های «سبک خراسانی» درست نیامده است؟

۱) معشوق عمدتاً زمینی است.

۲) مضمون عمده اشعار این سبک، حماسه، مدح و اندرز است.

۳) روح شادی و نشاط در شعر غلبه دارد.

۴) شعر واقع‌گراست و توضیحات عمدتاً طبیعی و ساده و ذهنی است.

۱۹ - با توجه به ویژگی‌های سبک خراسانی، کدام بیت مربوط به این سبک است؟

۱) ای با عدوی ما گذرنده ز کوی ما ای ماهروی شرم نداری ز روی ما؟

۲) هر جا که بنگری رخ او در تجلی است مجنون اگر شوی همه آفاق لیلی است

۳) آستین بر روی و نقشی در میان افکنده‌ای خویشتن پنهان و شوری در جهان افکنده‌ای

۴) هر دو عالم یک فروغ روی است گفتمت پیدا و پنهان نیز هم

۲۰ - کدام مورد بیانگر ویژگی سبکی شعر زیر نیست؟

چو سودابه او را فریبده گشت تو گفتی که زهر گزاینده گشت

شبستان او گشت زندان من غمی شد دل و بخت خندان من

به بلخ اندرون بود چندان سپاه سپهد چو گرسیوز کینه‌خواه

برفتیم برسان باد دمان نجستیم در جنگ ایشان زمان

۱) کهنه و مهجور بودن بعضی از لغات و استفاده از دو حرف اضافه برای متمم.

۲) قافیه و ردیف بسیار ساده است.

۳) استفاده از آرایه استعاره در بیت مشهور است.

۴) پیچیدگی سخن عرفانی و فلسفی در ابیات دیده نمی‌شود.

۲۱ - در کدام گزینه به ویژگی‌های زبانی سبک خراسانی دیده نمی‌شود؟

۱) به چاه اندر افتاد و شکست پست شد آن نیکدل مرد یزدان پست

۲) تا مر مرا دو حلقه بند است بر دو پای هستم دو دیده گویی از خون دو ناودان

۳) نبشته که با گفته گرد آمدی وگر چند بس بی کران باشدی

۴) گیرم صبور گردم، برجای نیست دل گویم به رسم باشم، هموار نیست رای

۲۲ - از میان آثار زیر، به ترتیب چند اثر متعلق به دوره «سامانی» و چند اثر متعلق به دوره «غزنوی» است؟

«ترجمه تفسیر طبری، شاهنامه منثور ابومنصوری، تاریخ بیهقی، قابوس‌نامه، کیمیای سعادت،

کشف‌المحجوب، تاریخ بلعمی، سیاست‌نامه، التفهیم»

۱) سه، شش ۲) دو، هفت ۳) چهار، پنج ۴) پنج، چهار

۲۳ - کدام گزینه مناسب‌ترین پاسخ برای جاهای خالی عبارت زیر است؟

محتوی نثرهای دوره سامانی، بیشتری علمی است و گاهی نثرهای و تاریخی و دینی هم دیده می‌شود. از نمونه‌های موفق این گونه نثر، ترجمه تفسیر طبری، ... و التفهیم و را میتوان نام برد.

۱) حماسی - تاریخ بلعمی - شاهنامه منثور ابومنصوری

۲) تعلیمی - تاریخ بلعمی - کشف‌المحجوب

۳) تعلیمی - تاریخ بیهقی - سفرنامه ناصر خسرو

۴) حماسی - قابوس‌نامه - شاهنامه منثور ابومنصوری

۲۴ - در همه‌ی گزینه‌ها به جز گزینه به ترتیب ویژگی‌های قلمرو فکری، زبانی و ادبی شعر سبک خراسانی وجود دارد.

۱) روح شادی و نشاط و خوش‌باشی، در شعر غلبه دارد - کمی لغات عربی و لغات بیگانه - استفاده از آرایه‌های ادبی، طبیعی و در حد اعتدال است.

۲) شعر واقع‌گراست و توصیفات عمدتاً طبیعی، ساده، محسوس و عینی است - کهنه و مهجور بودن بخشی از لغات در مقایسه با دوره‌های بعد - قالب عمده‌ی شعر این دوره قصیده است.

۳) اشعار پندآموز و اندرزگونه این دوره، ساده است و جنبه‌ی عملی و دستوری دارد - سادگی زبان شعر - خوش‌آهنگتر شدن اوزان شعری

۴) روح حماسه بر ادبیات این دوره حاکم است - تفاوت تلفظ برخی از کلمات در مقایسه با زبان امروز - در توصیفات بیشتر از تشبیه (از نوع حسّی) بهره گرفته می‌شود.

۲۵ - در کدام گزینه به ترتیب به ویژگی‌های ادبی، فکری و زبانی شعر خراسانی اشاره نشده است؟
 (۱) قالب غزل در اواخر این دوره رشد می‌نماید - روح شادی و نشاط و خوش‌باشی، در شعر غلبه دارد - کهنه و مهجور بودن بخشی از لغات در مقایسه با دوره‌های بعد

(۲) استفاده از آرایه‌های ادبی، طبیعی و در حد اعتدال است - اشعار پندآموز و اندرزگونه این دوره، ساده است و جنبه عملی و دستوری دارد - فراوانی ترکیبات نو
 (۳) قافیه و ردیف، بسیار ساده است - معشوق، عمدتاً زمینی است - تفاوت تلفظ برخی از کلمات در مقایسه با زبان امروز

(۴) در توصیف پدیده‌ها بیشتر از تشبیه حسی بهره گرفته می‌شود - مضمون عمده اشعار این سبک، حماسه، مدح و اندرز و... است - کم بودن لغات عربی

۲۶ - بیت مطرح شده و ویژگی مقابل آن در همه‌ی گزینه‌ها به جز گزینه‌ی مرتبط با سبک خراسانی است. (۱) گل بخندید و باغ شد پدرام / ای خوشا این جهان، بدین هنگام (غلبه روح شادی و خوش‌باشی)

(۲) همه عمر برندارم سر از این خمار مستی / که هنوز من نبودم که تو در دلم نشستی (فاصله گرفتن از عشق زمینی)

(۳) مهتری گر به کام شیر در است / شو خطر کن ز کام شیر بجوی (استفاده از دو نشانه برای یک متمم)

(۴) اگر تیغ بودی کنون پیش من / سرش کندی چون ترنجی ز تن (حاکمیت روح حماسی)

۲۷ - چند مورد از آثار ذکر شده از نمونه‌های موفق نثر دوره‌ی سامانی به شمار می‌آید؟

(ترجمه‌ی تفسیر طبری)، (التفهیم)، (کشف‌المحجوب)، (تاریخ بلعمی)، (تاریخ بیهقی)، (شاهنامه‌ی ابومنصوری)، (قابوس‌نامه)، (سیاست‌نامه)، (کیمیای سعادت)، (سفرنامه‌ی ناصر خسرو)

(۱) دو

(۲) سه

(۳) چهار

(۴) پنج

۲۸ - ویژگی ذکر شده در کدام گزینه در شعر زیر دیده نمی‌شود؟

«فریدون به خورشید بر برد سر کمر تنگ بستش به کین پدر

برون رفت خرم به خرداد روز به نیک اختر و فال گیتی فروز

سپاه انجمن شد به درگاه او به ابر اندر آمد سرگاه او

به پیلان گردون کش و گاو میش سپه را همی توشه بردند پیش

کیانوش و پرمایه بر دست شاه چو کهتر برادر ورا نیک خواه

همی رفت منزل به منزل چو باد سری پر ز کینه دلی پر ز داد»

۱) واقع گرا و حماسی بودن شعر ۲) استفاده از تشبیه (از نوع حسی)

۳) استفاده از قالب قصیده ۴) استفاده از دو نشانه برای یک مضمون

۲۹ - با توجه به ابیات زیر کدام ویژگی شعر سبک خراسانی در آنها مشهود نیست؟

«صنما بی تو دلم هیچ شکبیا نشود / و گر امروز شکبیا شد، فردا نشود

تجربیت کردم و دانا شدم از کار تو من / تا مجرب نشود مردم، دانا نشود

نکشم ناز تو را و ندهم دل به تو هم / تا مرا دوستی و مهر تو پیدا نشود

به مدارا دل تو نرم کنم و آخر کار / به درم نرم کنم، گر به مدارا نشود»

۱) زمینی بودن معشوق ۲) سادگی فکر و کلام

۳) بهره‌گیری از تشبیه از نوع حسی ۴) واقع گرایی در شعر

۳۰ - موارد کدام گزینه درباره سبکشناسی دوره اول به تمامی نادرست است؟

الف) سبک دوره غزنوی را باید «بینابین» نام نهاد. / از شعرای معروف سبک خراسانی میتوان به

رودکی، فردوسی و ناصر خسرو اشاره کرد.

ب) به علت آنکه اوج سبک خراسانی در زمان سامانیان بوده است آن را سبک سامانی هم نامیده‌اند.

پ) نخستین آثار نظم زبان فارسی بعد از اسلام، ابتدا در سیستان، سپس در خراسان کنونی،

افغانستان، تاجیکستان، ماوراءالنهر و آذربایجان پدید آمد.

ت) سبک خراسانی بر حسب زمان، به سه سبک فرعی سامانی، غزنوی و سلجوقی تقسیم میشود

که ویژگیهای مشترکی دارند.

۱) الف، ت ۲) ب، پ ۳) ت، ب ۴) الف، پ

۳۱ - کدام ویژگی سبکی را در متن زیر نمی‌یابید؟

«بر سر راه یعقوب، نهری عظیم کردند، ولی آن را به شط وصل نکردند و فقط اندک آبی در آن نهر جاری ساختند، چنانکه گذر از آن ممکن بود. از طرف دیگر، به غلامان خود که فراوان بودند و به ضرب گروهه موی می‌شکافتند فرمود تا گروهه‌های آهنین ترتیب دادند.»

۱) کوتاهی جملات ۲) محتوای تعلیمی ۳) تکرار اسم ۴) کمی لغات عربی

۳۲ - همه گزینه‌ها به جز گزینه در مورد ویژگی‌های سبکی شعر زیر درست است.

«همی‌روم سوی معشوق با بهار به هم مرا بدین سفر اندر، چه انده است و چه غم

مرا بتی است که بر روی او به آذرماه گل شکفته بود و ارغوان تازه به هم

مرا نو آیین باغی است روی آن بت‌روی کز آسمان چو دگر باغ‌ها نخواهم نم

درین بهار دلارام شاد باد مدام کسی که شاد نباشد بدو نژند و دژم»

۱) زمینی بودن معشوق ۲) کمی لغات عربی و لغات بیگانه

۳) توجه بیش از حد اعتدال به آرایه‌های ادبی ۴) غلبه روح نشاط و خوش‌باشی

۳۳ - در همه ابیات به استثنای ویژگی فکری سبک خراسانی دیده می‌شود.

۱) سپهبدان سپه را پیادگان خواند هر آن کسی که تو را روز رزم دید سوار

۲) باد گویی مشک سوده دارد اندر آستین باغ گویی لعبتان ساده دارد در کنار

۳) مطربان طرب‌انگیز نوازنده نوا ما نوازنده مدح ملک خوب خصال

۴) گفתי از گیتی وفاجویم، مجوی کز تو و او ما همین جستیم نیست

۳۴ - باتوجه به ویژگی‌های شعر سبک خراسانی کدام بیت جزء این سبک به شمار نمی‌آید؟

۱) به گرد جهان هر که راند سخن / نکوهیدن من نگردد کهن

۲) سخن‌های ناخوش ز من دور دار / ز بدها دل دیو رنجور دار

۳) مردان خدا پرده پندار دریدند / یعنی همه جا غیر خدا هیچ ندیدند

۴) همچو لوح زمردین گشته است / دشت همچون صحیفهای ز رُخام

۳۵ - عبارات همه گزینه‌ها به جز گزینه نمونه‌هایی از نثر دوره سامانی به حساب می‌آیند.

۱) گفت: همه جامه‌های شاهانه خویش بیرون کن و مرا ده و خود با یاران برنشین و برو و مرا با این لشکر بگذار.

۲) خیمه مسلمانان ملک است و ستون پادشاه و طناب و میخ‌ها رعیت، پس چون نگاه کرده آید، اصل ستون است.

۳) پس چون روز پنجم بود نامه‌ای آمد از جانب پارس که در آتشکده آتش بمرد و مدت هزار سال گذشته بود تا آن آتش نمرده بود.

۴) نوروز نخستین روز است از فروردین ماه و از این جهت روز نو نام کردند زیرا که پیشانی سال نو است.

۳۶ - در همه ابیات ویژگی شعر سبک خراسانی مشهود است؛ به جز:

۱) باغ‌ها کردی چون روی بتان از گل سرخ راغ‌ها کردی چون سنبل خوبان ز خضر

۲) عاشق ز مهر یار بدین وقت می‌خورد چون می‌گرفت عاشق، بر باغ بگذرد

۳) در مجلس دین گوش دلت پندش نو باد در عالم جان چشم دلت نادره بین باد

۴) قدرتش بر خشم سخت خویش می‌بینم روان مرد باید کو به خشم سخت بر قادر شود

۳۷ - عبارت کدام گزینه مربوط به نثر دوره سامانی است؟

۱) پیش رفتم، یافتم خانه تاریک کرده و پرده‌های کتان ویخته و تر کرده و بسیار شاخه‌ها نهاده و تاس‌های بزرگ پر یخ بر زبر آن و امیر را یافتم آنجا زبر تخت نشسته. تاریخ بیهقی

۲) ابرهه گفت که دریغا که من نشانی بر پیشانی عبدالمطلب دیده بودم که اگر او از بهر خانه حاجت خواستی، من حالی حاجت او بر آوردمی و روا گردانیدمی.

۳) چهاردهم صفر را به شهر سراب رسیدم و شانزدهم صفر از شهر سراب برفتم. بیستم صفر سنه

۴۳۸ به شهر تبریز رسیدم و آن پنجم شهریور قدیم بود. سفرنامه

۴) بونصر گفت: «ای سبحان الله! زری که سلطان محمود به غزوات بت‌خانه‌ها به شمشیر بیاورده و

بتان شکسته و پاره کرده و آن را امیرالمؤمنین می‌روا دارد ستندن، آن، قاضی همی‌نستاند.؟!»

تاریخ بیهقی

۳۸ - ترتیب ابیات زیر بر اساس داشتن آرایه‌های «تلمیح، تکرار، موازنه، ترصیع، جناس» در کدام گزینه آمده است؟

- الف) فروزنده شمع کیوان و هور / رساننده روزی مار و مور
 ب) گر آن است، منشور احسان اوست / و این است، توقیع فرمان اوست
 ج) نه گردن‌کشان را بگیرد به فور / نه عذرآوران را براند به جور
 د) این داستان و قصه گر بنگری عجب‌تر / از داستان یوسف و ز قصه زلیخا
 ه) عیسی نه و چون عیسی همسایه خورشید / آدم نه و چون آدم در روضه رضوان
- ۱) د، ج، ب، الف، ه
 ۲) د، الف، ج، ب، ه
 ۳) ه، د، ب، ج، الف
 ۴) ه، د، ج، ب، الف

۳۹ - در بررسی سبکی، متن زیر می‌تواند متعلق به کدام اثر باشد؟
 «ایزد عزّ ذکره مزد دهداد سلطان معظم را به گذشته شدن امام القادر بالله امیرالمؤمنین. انا لله و انا الیه راجعون. مصیبت سخت بزرگ است اما موهبت به بقای خداوند بزرگ‌تر. ایزد جای خلیفه گذشته فردوس کناد.»

- ۱) تاریخ بلعمی ۲) تاریخ بیهقی ۳) التفهیم ۴) کشف‌الاسرار
- ۴۰ - از میان عبارات زیر، کدام‌یک به نثر دوره سامانی نوشته شده است؟
- ۱) به ما حضر قناعت کند و تکلف طعام‌های خوش نکند که مقصود مؤمن، نگاه داشت قوت عبادت بود نه تنعم؛ و سنت است نان را گرمی داشتن که قوام آدمی بدین است.
 ۲) دانستن صورت عالم و چگونگی نهاد آسمان و زمین و آنچه به میان این هر دو است، سخت سودمند است اندر پیشه نجوم؛ ازیراک، گوش به نام‌ها و لفظ‌ها که منجمان به کار دارند، خو کند.
 ۳) چون نوروز بگذرد، سوی غزنین رویم و تدبیر برادر چنان که باید ساخت، بسازیم که ما را از وی عزیزتر کس نیست، تا این جمله شناخته آید ان شاء الله عزّ و جلّ.
 ۴) فاما حدیث حشمت: چنین خواندم در اخبار خلفا که چون هارون الرشید امیرالمؤمنین از بغداد قصد خراسان کرد - و آن قصه دراز است و در کتب، مثبت که قصد به چه سبب کرد - چون به طوس رسید، سخت نالان شد و بر شرف هلاک شد.

۴۱ - ویژگی سبکی زیر در کدام بیت نیامده است؟

«شعر واقع گراست و توصیفات، محسوس و عینی اند.»

- ۱) غم تو چند خورم و انده تو چند برم؟
 نخورم تا نخوری و نبرم تا نبری
- ۲) هر چه اسباب است آتش درزن و خرم نشین
 رندی و ناداشتی به روز رستاخیز را
- ۳) اگر سکندر با شاه یک سفر کردی
 ز اسب تازی زود آمدی فرود به خر
- ۴) گل همی گل گردد و سنگ سیه، یاقوت سرخ
 زین بهار سبزپوش تازه روی آبدار

۴۲ - ویژگی زبانی شعر سبک خراسانی در کمانک مقابل همه گزینه‌ها به جز گزینه صحیح است.

- ۱) چه گویم که خورشید تابان که بود / کز او در جهان روشنایی فزود (کمی لغات عربی)
- ۲) برآمد بر آن تخت فرخ پدر / به رسم کیان بر سرش تاج زر (کاربرد دو حرف اضافه برای یک متمم)
- ۳) کجا سالیان اندر آمد به شش / که نگذشت بر ما یکی روز خوش (تفاوت تلفظ برخی کلمات با زبان امروز)
- ۴) کنون تا چه داری بیار از خرد / که گوش نیوشنده زو برخورد (کهنه و مهجوربودن برخی واژگان)

۴۳ - براساس ویژگی‌های نثر دوره‌ی سامانی، کدام گزینه، متعلق به این دوره نیست؟

- ۱) اندر این نامه چیزهاست که به گفتار مر خواننده را بزرگ آید.
- ۲) اکنون تو کی فرزند منی اندر خواستی از من کتابی به باب پجشکی.
- ۳) این نوشته رامش جهان است و اندوهگسار اندوهگنان است و چاره درماندگان است.
- ۴) به عبارت روح افزای مجلس سامی، تقریر آنچه از آن مقصود است، تقدیم افتاد.

۴۴ - سبک نثر عبارت کدام گزینه با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟

- ۱) معنی بهشت جای اهل ثواب است و معنی دوزخ جای اهل عقاب است و خدای تعالی مر بهشت را چند جا یاد کرد به جنت و دوزخ را «تار» خواند.
- ۲) خدای عزوجل ملک زمین به آدم داد و درباری و خازنی بهشت به رضوان داد.
- ۳) چون قایل، هابیل را بکشت، بترسید که پدرش بیند. او را به پشت برگرفت و همی برد و گرد جهان همی گردانید و ندانست که او را چگونه پنهان کند.
- ۴) پیش از قباد در جهان خراج نبود، مگر ده یک و پنج یک و چهار یک، و جایی بود که بیست یک گرفتندی؛ به مقدار آبادانی و نزدیکی و دوری آب.

۴۵ - درهمه گزینه‌ها به جز گزینه یکی از ویژگی‌های زبانی یا ادبی سبک خراسانی مشهود است.

- ۱) وقت سحر که کلنگ تعبیه‌های ساخته است وز لب دریای هند تا خزران تاخته است
 - ۲) تو را عزّ لولا که تمکین بس است ثنای تو طه و یس بس است
 - ۳) هزار لشکر جنگی شکست و لشکر او به خواب نوشین اندر شده به لشکرگاه
 - ۴) وان قطره باران ز بر سوسن کوهی گویی که ثریاست بر این گنبد دوار
- ۴۶ - با توجه به ویژگی‌های شعر سبک خراسانی کدام بیت جزء این سبک به شمار نمی‌آید؟

- ۱) به گرد جهان هر که راند سخن نکوهیدن من نگردد کهن
- ۲) سخن‌های ناخوش ز من دور دار ز بدها دل دیو رنجور دار
- ۳) راه عشق از روی عقل از بهر آن بس مشکل است کان نه راه صورت و پای است کان راه دل است
- ۴) همچو لوح زمردین گشته است دشت همچون صحیفهای ز رخام

۴۷ - عبارت کدام گزینه مربوط به نثر دوره‌ی سامانی است؟

- ۱) همه‌ی قضات بلخ و فقها و معدّلان و مزکّیان همه حاضر بودند.
- ۲) و از نُدمای پادشاه هیچ کس محتشم‌تر و مقبول‌القول‌تر از او نبود که وی نبض امیر بگرفته بود.
- ۳) پس دیگر روز نوشروان تافته شد از بهر آن خواب و پیش هیچ خلق آن خواب آشکار نکرد و بنگفت.
- ۴) اندر طاعت و معصیت به هر حال که باشی از خدای - عزّ و جلّ - یاد همی کن و با پیران نیز مجالست کن.

۴۸ - از دیدگاه فکری، یکی از مضامین عمده شعر سبک خراسانی، در دوره عراقی نیز پر تکرار است. این مضمون در کدام بیت دیده می‌شود؟

۱) چون پیر شدی ز کودکی دست بدار بازی و ظرافت به جوانان بگذار

۲) بزد بر سر و ترگ آن نامدار تو گفתי تنش سر نیاورد بار

۳) سپهد میر نصر ناصر دین که دین را پشت و دولت را شعارست

۴) میباید گفت باز صد فحش از نکبت که؟ ز نکبت تو!

۴۹ - در همه گزینه‌ها به جز گزینه نشانه‌هایی از ویژگی‌های زبانی شعر سبک خراسانی یافت می‌شود.

۱) الم از دل‌ها برگیرد و تا بوده هگزر بر دل کس ننهاده‌ست به یک موی الم

۲) باده بر دست و هم چون به فلک بر خورشید اندر این لفظ یقینم که نباشد بهتان

۳) شیران فکنی شرزه و پیلان فکنی مست شیران به خدنگ افکنی و پیل به زوبین

۴) ز گفته‌های تو در وصف خویش خرسندم چنان که از کرم ابر، بوستان خرسند

۵۰ - بر اساس ویژگی‌های فکری، کدام بیت به سبک خراسانی سروده نشده است؟

۱) اگر ت دیو طبیعت شکند پنجه عقل چه کند آهوی وحشی چو شود صید پلنگ

۲) ارغوان بینی چو دست نیکوان پر دستبند شاخ گل بینی چو گوش نیکوان پر گوشوار

۳) برگرفت از روی دریا ابر فروردین سفر ز آسمان بر بوستان بارید مرواریدتر

۴) آیا شاهی که از شاهان نیامد کس تو را همسر آیا میری که از میران نباشد کس تو را

همتا

۵۱ - نثر کدام عبارت به سبک دوره غزنوی و سلجوقی نزدیک نیست؟

۱) پس اسکندر مردی بوده است با طول و عرض و بانگ و برق و صاعقه؛ فکانه سحابه صیف عن قلیل تقشّع.

۲) اعتقاد پارسیان اندر نوروز، نخستین آن است که اول روزی است از زمانه و بدو فلک آغازید گشتن.

۳) مشرفی داشت که تا بیرون بودی با ندیمان و انفاسش می‌شمردی و انها می‌کردی.

۴) خیل‌تاش را و یکیک جای بدو نمودند قتلغ تگین و صاحب برید گرد همه سرای ما برآوردند.

۵۲ - کدام گزینه ویژگی‌های شعر سبک خراسانی را ندارد؟

- ۱) به دوزخ درون دیدم آهرمنا نیارستمش گشت پیرمنا
۲) یکی به ساعد سیمین درون فکنده کمان یکی به سنبل مشکین درون کشیده سپر
۳) شاه سرو است و بخارا بوستان سرو سوی بوستان آید همی
۴) سر ننه‌ی جز به اشارات دل بر ورق عشق ازل چون قلم

۵۳ - کدام عبارت با ویژگی‌های سبکی «قابوس‌نامه»، تناسب دارد؟

- ۱) من دیوانه جرعۀ ذوقم، برآرنده شعلۀ شوقم، زلف محبت را شانه‌ام، زرع مودّت را دانه‌ام.
۲) دوش در خواب چنان دیدم که آتشی عظیم قصد من کردی و من پناه جستمی تا صورت نیکویی پیش من آمدی.
۳) شبی از شب‌های غربت، بدان دیار و تربت، که مقصد و مقصود بود، برسیدم بر آشنایی که بوی آشنایی داشت.
۴) و گاو را به مدّت، انتعاشی حاصل آمد و در طلب چراخور می‌پوید تا به مرغزاری رسید آراسته به انواع نبات و اصناف ریاحین.

۵۴ - بیت کدام گزینه مطابق با ویژگی‌های سبک بینابین سروده شده است؟

- ۱) امید خلق غواص است و دست راد او دریا به کام خویش برگیرد گهر غواص دریا
۲) بر جای رطل و جام می، گوران نهاده استند پی بر جای چنگ و نای و نی، آواز زاغ است و زغن

- ۳) وگر خود جنت المأوی بود مأوای درویشان وگر خواهند درویشان ملک را صنع آن باشد
۴) خیز و بیتی چند بنویس و به خدمت بر بخوان تا ز حسن الاستماعت قرب او ادنی دهد

۵۵ - با توجه به سبک عبارت‌های گزینه‌ها، «حذف افعال به قرینه» و «اطناب» می‌تواند جزء ویژگی‌های کدامیک باشد؟

- ۱) بفرمود تا خداوندان کتب را، از دهقانان و فرزنانگان و جهاندیدگان از شهرها بیاورد و چاکر او به فرمان او نامه کرد و کس فرستاد به شهرهای خراسان و هشیاران از آنجا بیاورد.
- ۲) سپاس و آفرین مر خدای کامران و کامکار و آفریننده زمین و آسمان را آن کش نه همتا و نه انباز و نه دستور و نه زن و نه فرزند. همیشه بود و همیشه باشد.
- ۳) شب به حقیقت بودن ماست اندر تاریکی سایه زمین، چون آفتاب از ما غایب باشد زیر افق؛ و چون نزدیک آمد، به برآمدن آن شعاع‌های او را که گرد بر گرد سایه است نخست ببینیم.
- ۴) دیگر روز به درگاه آمدی و با خلعت نبود، که بر عادت روزگار گذشته قبایی ساخته کرد و دستاری نشابوری یا قاینی، که این مهتر را رضی الله عنه با این جامه‌ها دیدندی به روزگار و از ثقات او شنیدم ...

۵۶ - همه گزینه‌ها به جز در یک شاخه نثر دوره اول قرار می‌گیرند.

- ۱) ابلیس گفت که از بهر شما همی گریم. گفت: چرا؟ گفت: از بهر آنکه خدای تعالی مر شما را گفت که از آن درخت مخورید که شما را از بهشت بیرون خواهد کرد و من آمده‌ام تا شما را بگویم.
- ۲) پس منافع خویش را نعمت و کامرانی دان و مردمی از مردمان بازمگیر که صاحب شریعت صلوات الله علیه گفته است: «خیر الناس من ینفع الناس»
- ۳) و در حلم و منزلت به منزلتی بود، چنان که یک سال به غزنین آمد، از فراشان تقصیرها پیدا کرد و گناهان نادر گذاشتی، امیر، حاجب سرای را گفت: «این فراشان را بیست چوب باید زد.»
- ۴) و مشایخ این قصه اندر شأن وی مختلف‌اند: به نزدیک گروهی مردود است و به نزدیک گروهی مقبول، و باز گروهی دیگر به سحر و اسباب آن وی را منسوب کرده‌اند.

۵۷ - در چند بیت از ابیات زیر ویژگی‌های شعر سبک خراسانی مشهود است؟

- الف) باغ چون مجلس کسری شده پر حور و پری راغ چون نامه مانی شده پر نقش و صور
- ب) سپاهی برفت اندر آن دشت رزم کز ایشان همی آرزو خواست بزم
- ج) کسی کاو قربت خورشید دارد به قرب ذره کی امید دارد
- د) زی مرد حکیم در جهان نیست خوش تر به مزه ز قند جز پند
- ه) زلف را شانه زد و حلقه و بندش بگشاد دامنی مشک فرو ریخت از آن زلف سیاه
- ۱) یک ۲) دو ۳) سه ۴) چهار

۵۸ - کدام بیت از ابیات زیر، منطبق بر یکی از مضامین عمدهٔ سبک خراسانی است؟

- ① به علم و به گوهر کنی مدحت آن را که مایه است مر جهل و بدگوهری را
 ② چرا خوانم چو فرقان کردم از بر به جای ختم قرآن مدح دهقان؟
 ③ هزار شکر خداوند را که خرسند است دلم ز مدح و غزل بر مناقب و مقتل
 ④ مدح و دبیری و غزل را نگر علم نخواهی و هنر نشمیری

WWW.20SHOO.IR